

AUSTERITATS

GERMÀ BEL

(Publicat a *La Vanguardia*, el 8 de novembre de 2011)

¿No és curiós que les llengües donin diferents significats a la mateixa paraula? Així, el *Diccionari de la Real Academia Española* ofereix un doble significat per a la paraula austeritat: (1) qualitat d'auster (això pot ser sever, sobri, agre o mortificat) i, a més, (2) mortificació dels sentits i les passions. En canvi, el *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans* limita el significat d'austeritat a la qualitat de ser sever i sobri, sense referències a l'acritud i la mortificació. Per cert, el *Larousse* francès es limita a parlar d'austeritat com severitat i rigor, i el *Oxford English Dictionary* s'inclina per les nocions de severitat i senzillesa. ¿No és interessant observar lo poc freqüent que és en altres llengües l'ús castellà de mortificació de sentits i passions com significat d'austeritat? Caldrà comprovar en alemany, és clar. Si hem de fer cas als interessants anàlisis de Deirdre McCloskey sobre Retòrica i Economia, la manera com concebem les paraules determina el seu significat econòmic.

Doncs bé, s'ha accentuat recentment a Espanya la crítica a la política d'austeritat - centrada en la consolidació fiscal i pressupostària- que predomina a Europa sota la direcció d'Alemanya, acompanyada per França. Es diu, amb raó, que l'austeritat per si mateixa no ens traurà de la crisi. I és veritat: l'únic que ha aconseguit és que alguns països no s'arriben a estimbar pel precipici. Com Espanya, de la que podíem escriure a finals de 2009 en aquest mateix mitjà "Tenim un dèficit estructural [...] de 5 o 6 punts del PIB, i no hi ha més remei que corregir-lo. Això obligarà a combinar mesures restrictives en la despesa i augments d'impostos, que tindran efecte contractiu sobre l'economia". No en va, aquell any es va tancar amb un dèficit públic del 11,2% del PIB. L'austeritat funciona com un torniquet que evita el dessagnament quan s'ha obert una ferida. Però no cura la ferida. Per això fan falta punts, i potser antibiòtics. És clar que el tipus de cura depèn del diagnòstic de la malaltia. Per als qui creuen que el problema és de crisi de demanda, una expansió és la solució. Per als qui creiem que el problema és de sobreendeutament, la solució és la millora de la productivitat amb reformes estructurals. Per cert, per a Espanya no hi ha qüestió pràctica: ningú ens finançaria l'expansió, i tenim massa deutes com per finançar-la nosaltres mateixos.

Un últim apunt, avui pertinent. Després de més de dos anys de negació de la crisi i de quasi-populisme, en el darrer any i mig la consolidació fiscal ha funcionat raonablement bé a Espanya. Encara que no s'ha avançat en reformes pro-productivitat, ha estat suficient per no arribar a nivells de risc com els d'Itàlia. Caldrà anotar-ho en l'haver de Rodríguez Zapatero. Sobretot ara, quan els que mai li van dir un NO en el Consell de Ministres simulen ni conèixer-lo.